

נפשי. זה ימים רבים להשיב לך על שאלותיך... (348 פז, א). אלו הן התשובות ששלח האר"י לר' שמואל פודילא במצרים.⁵¹

אחרי התשובות עניינים קצרים מכתבי הרח"ו.

כללו שלדבר. כ"י מונטיפיורי 348 שונה מכתובי היד שכתבם ר' עזרא מפאנו בעצם ידו בכך שהכתורות ואזכרת שם האומר פעמים הם בראש ופעמים בסוף.⁵² דומה שנעתק לשם הרמ"ע. הכתיבה היא מידי סופר שהעתיק למענו כמה וכמה כתבים שלו המפוזרים בספרייות שונות ובייחוד שבכמה מקומות מצויות הערות בכתב ידו של רמ"ע.⁵³ ובאחת מהן ציין לעיין בספרו עשרה מאמרות שנדפס בשיבושים.⁵⁴

1234567

כ"י מנטובה 124⁵⁵

הוא המשכם שלכ"י מוסד הרב קוק. כתוב בכתב ידו של ר' עזרא מפאנו ובכתב סופר.

[ז] פירוש ספרא דצניעותא להר"ר ישראל סרוק נר"ו (2א—38ב). בראשו: הקדמה: להיות שהרשב"י ע"ה היה גיצוק משה רבינו ע"ה לזה כתב ספרא דצניעותא שהוא חמשה פרקים כנגד חמשה חומשי תורה... טרם החלי לפרש שיטת הלשון צא"ל הקדמה אחת בענין שיעור קומה... נדפס בס' לימודי אצילות, (מונקאטש תרנ"ו, דף לד, א—מה, ד). בדף לא מזכיר חיבור שלו; כבר פירשתי בלמודים. ההגהות בגיליון לא כולן של ר' עזרא מפאנו ורובן לחכם אחר. ונראה לי שהוא ר' יעקב חזק מבני חוגו של רמח"ל.⁵⁶ בדף 25א כתב ר' עזרא בגיליון: ומפי מורי נר"ו ג"כ... בגוף החיבור מצוייה מילה באידיש: עד רישא דשפון, כלומר עד תחלת השערות שעל השפה העליונה שקורין גרענין בל"א.⁵⁷ בגיליון כתב ר' עזרא מפאנו: כלומר שער לבן קאיורי (או קאנודי) בלעז' (27א). בסופו חתימת הצנזור שנת 1618.

[ח] פירוש השירים של שבת שעשה הרב האלהי כמהר"ר יצחק לוריא אשכנזי זלה"ה (39א—51ב). והוא פירושו של ר' ישראל סרוק. גם כאן הגהות מידי הרמ"ע. בדף 40א כתוב בגיליון: איני מבין, ונראה לי מידו, וכן בדפים 44ב, 50ב. הוא תיקן הנוסח גם בפנים, ועל החרוז: שביתין ושביקין כתב בגיליון: ג"א שחדש הרב אח"כ ומחק את הראשונה. שכינתא תתעטר... (46א). ראוי לציין שפירוש השירים נמצא בכ"י זנה במכון בן-צבי 241⁵⁸ עם תיקונים והגהות בעצם כתב ידו של רמ"ע ובו ההגהה הנ"ל (10ב).

51 ג' שלום, כתביו האמתיים של האר"י בקבלה, קרית ספר, יט (תש"ג), עמ' 188.

52 ראה למעלה, סי' י.

53 ראה סי' יד.

54 ראה למעלה והע' 37.

55 תצלומו ס' 2251. שלום הוכירו (במאמרו הנ"ל בציון ה, עמ' 229) ולא אמר כתב ידו שלמי הוא.

56 ראה כתבי הקבלה של רמח"ל, עמ' 36.

57 בלשון אשכנז. מפי נחמיה אלוני נודעתי שצ"ל גרויע, ואכן לפי צורת הכתיבה אפשר שהיה כתוב גרויע ולא עמד הכותב היטב על צורת האותיות.

58 דף 1א—16ב. תצלומו ס' 26710.

אחרי חיבור זה נוסף בזמן מאוחר: ייחודים מפי מר"ן נר"ו (א56—א69), הוא נתן העזתי 59.

יט] דרושים וכוונות (א71—א73). בראשם: דע [והבן] כי בזמן גלות מצרים [היה] נכלל ז"א תלת בגו תלת במעי אימא... נכתב בידי סופר לשם ר' עזרא מפאנו. הגהות אחדות בכתיבה אשכנזית בת הזמן (מהן תיקונים שהנחנו בסוגריים) וכנראה הוא ר' נתן אוטולינגי. בסופו (א73) הגהה בכתיבת ידו של רמ"ע שנמחקה. ספירת העומר (א73—א88) בכתיבה הנ"ל: תחילתו: ספירת העומר וכוונותיה היא למתק ש"ך דינים של זעיר. מקבלת הרח"ו. בסופו חתימת צנזור 1618.

מפרשת ויקרא מקורדואירו (א89—א98). כנראה ביאור על הפסוק הראשון מס' אור יקר. בכתיבת ידו של ר' עזרא מפאנו.

כ] פירוש לעשרה מיני גוגנין שבתלים המובאי בתקונים מאת החכם הר"ר ישראל סרוק נר"ו (א99—ב116). ולא נשלם. בסוף העמוד האחרון חתימת הצנזור כנ"ל. כתב ידו של ר' עזרא מפאנו. בראשו הערה בכתיבת ידו: צריך לעורר שבזהר פ' נח דף עא מיירי שא' מעשרה מיני שבחא הוא משכיל, לדוד משכיל. כאן בתקונים אינו מביא אותו. תחילת הפירוש: צריך אתה לדעת שכל התקונים הם מדברים בעולם זעיר והם תקוני זעיר ועל זה נקראו תקונים שמתקנים מדות של זעיר. ולפיכך תקוני זעיר הם שבעים...⁶⁰

כ"י מנטובה 125 60

כא] עולם הבריאה ממהר"ר יצחק לוריא אשכנזי ז"ל. תחילתו: אחרי שהראנו ה' את כל אלה בעולם האצילות אחלי יכוננו... לדבר בעולם הבריאה [א, א—יא, א]. נדפס בס' לימודי אצילות לר' ישראל סרוק חלק ב (כג, ד—לד, א). החלק הראשון נמצא בכ"י מנטובה 115 (ראה להלן, סי' כח). כתב סופר מזמנו של ר' עזרא מפאנו ולא מידו. סוד המרגלא. תחילתו: יש פרוכת אחת בין עולם הבריאה לעולם האצילות [יא, א—יב, ב] מידי הסופר הנ"ל.

כב] ספר התחלות החכמה להאר"י זצוק"ל. והוא קיבוץ יפה ונעים מרוב ההקדמות המקובלות מן הרב ז"ל ואסור למוסרו לתלמיד שאינו הגון כי בו מפתחות החכמה הפנימית ודברים כהווייתן [יג, א—לב, ב]. לה פרקים וחסר בסופו. מידי הסופר הנ"ל. תחילת פרק ראשון: כשעלה ברצונו הפשוט ית' לבוא את העולמות להגלות לוולתו ולהטיב לבריותיו בטבעו הטוב. כפי שצוין בראשו הוא קיבוץ דברים, כנראה מתורות שונות, וקשור תמיד ללימודי אצילות של ר' ישראל סרוק. נדפס בשינויים בשם, מעין החכמה על ידי ר' אברהם ב"ר אריה ליב קלמנס מלובלין, אמשטרדם ת"ב, ובו עז פרקים.

59, שמר בגי' תק"מ. יכין להביא הארה מאתורים דבינה; 57: ב, למי שנכנס בחמי טבריה ודומיהן. יכין לתקן החטא של דור המבול שהוא שז"ל... 61: א, וזה היחוד כתוב בדברי הרב מהרח"ו זצוק"ל שמועיל ליראת שמים; 66: א, מהרב הקדוש הארי ז"ל. אין ספק שכמה ייחודים הם להרח"ו ושאר תלמידי האר"י וכמה מהן שלנתן או שעובדו על ידו.

60 תצלום ס' 2252.